

คำนำ

Introduction

หลักปฏิบัติธรรมด้วยสัมมาปฏิบัติ

อุทิศถวาย พระราชสังวรญาณ (พุทธ ฐานิโย) วัดป่าสาลวัน จ.นครราชสีมา

หลวงพ่อกุศล ฐานิโย

☐ พุทธวาทะ

“ความรู้ความเห็นอะไรที่เป็น ‘สัมมาทิฐิ’ อะไรเป็น ‘มิจฉาทิฐิ’ กำหนดเองง่ายๆ ความรู้ความเห็นอันใดที่มันเกิดขึ้นแล้ว จิตของเรารู้สึกปล่อยวาง ไม่ยึดเอาไว้สร้างปัญหาให้เดือดร้อน อันนั้นเรียกว่า ‘สัมมาทิฐิ’ ทีนี้สิ่งใดที่รู้ขึ้นมาแล้ว ยึดเอาไว้สร้างปัญหาให้ยุ่งยาก อันนั้นเป็น ‘มิจฉาทิฐิ’”

วัตถุประสงค์ของการรวบรวมบทความการแสดงธรรมของ หลวงพ่อกุศล ฐานิโย เนื่องในโอกาสต่างๆ นั้น เพื่อเผยแพร่แนวทางการปฏิบัติธรรมอันประกอบด้วยสัมมาปฏิบัติตามวิถีปฏิบัติของพระบรมศาสดา ซึ่งสาธุชนทั่วไปควรน้อมนำมาใส่ตัว เพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดให้กับชีวิตของตนและสังคม ซึ่งเป็นการพัฒนา “ภูมิรู้ – ภูมิธรรม – ภูมิปัญญา” ในวิปัสสนาภูมิ อันหมายถึง “ภาวนามยปัญญา” หรือเรียกอีกอย่างว่า “ปัญญาสัมมาทิฐิ” นั่นเอง

ความรู้ความเห็นที่ถูกต้องในการปฏิบัติธรรมนั้น เป็นหัวใจสำคัญสำหรับการฝึกฝนจิตให้มีศักยภาพ เพื่อให้เป็น “สมาธิปัญญา” อันเป็นปัญญาที่สามารถทำหน้าที่ในการหยั่งรู้ในสรรพสิ่งได้จริง คือ “ปัญญาญาณ” หรือ “ญาณทัสสนะ” โดยเป็นกระบวนการปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการสำรวมศีลให้บริสุทธิ์สะอาด คือ “ศีล ๕” ซึ่งจะส่งผลอานิสงส์เป็นเหตุเป็นปัจจัยในการเพิ่มจำนวนทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพให้แก่สังคมในทางอ้อม คือ “คนดีมีสติปัญญา”

“สมาธิ” คือ ความตั้งมั่นของจิต และความมั่นใจ ดำรงสภาพอยู่ในรูป “พลังจิต” เป็นพลังงานธรรมชาติในทางสร้างสรรค์สำหรับผู้ศึกษาศีลบริสุทธิ์สะอาด และเป็นเครื่องมือสื่อกลางที่จิตใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวเองไปสู่ “ภูมิรู้ – ภูมิธรรม – ภูมิปัญญา” ในวิปัสสนาภูมิและนอกวิปัสสนาภูมิ นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติธรรมยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อกลางในการดับทุกข์ ซึ่งเป็นการวิวัฒน์ปัญญาญาณไปสู่ระดับโลกุตตรญาณ คือ “นิพพาน”

ในอันดับสุดท้ายนี้ ขออุทิศถวายบุญกุศลด้วยดวงตาเห็นธรรมที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าหลักปฏิบัติธรรมในบทความทั้งนี้ แด่ หลวงพ่อกุศล ฐานิโย และขอท่านผู้อ่านบทความธรรมะนี้ จงเข้าถึงพระพุทธธรรมเพื่อประสบสันติสุขทุกท่านตลอดกาล

นิธิ ศิริพัฒน์

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔

Introduction

Buddhist Motto

Any knowledge and opinion pertaining to the “Right View” or “Wrong View” can be separated by a consequence happened already. Our mind feels indifference without an attachment to make a suffering problem is the so-called “Right View”. Well, a happened thing that makes a difficult problem is the so-called “Wrong View”.

The purposes of a collection of Dhamma articles of Noble Priest Phut Taniyo at any occasion are (1) to publish the Buddhist Dhamma practice with right conducts that good common people should use it for their self-development, and (2) to most utilize the Dhamma doctrine to one’s life and society as mental development of the stages of “*Knowledge–Dhamma–Wisdom*” in the plane of insight, exactly called “*Wisdom Resulting from Mental Development*” or “*Intellectual–Right Understanding*”.

The right view on the Dhamma practice is essential to potential mental practice as “*Concentration–Wisdom*”, that is the wisdom to make a real insight into reality (a clear understanding of complicated situations or phenomena), the so-called “*Insight and Wisdom*” or “*Knowledge and Vision*”. It is a process of mental revolution based on the purity of conduct consisting in the restraint of morality or “*The Five Precepts*”, so that it causes as the consequence of a direct increase in quality human resources in society with “*Smart People*”.

“Concentration” is a one-pointed mind or confidence in accordance with an existence of “*Mental Power*”, a natural power in a creative way for those who keep the purity of conduct consisting in the restraint of morality; and a medium tool is served as an evolutional way of mind towards “*Knowledge–Dhamma–Wisdom*” in and outside the plane of insight. Moreover, Dhamma apprentice can still use it for their extinction of suffering as the revolution of “*Insight and Wisdom*” towards the absolute knowledge as “*Nirvana*”

At the end, we would like to offer a boon of “*The Eye of Dhamma*” resulted from learning about Dhamma–Practice Knowledge of the following articles to Noble Priest Phut Taniyo and let all readers of these articles to achieve the Buddhist Doctrine with calmness forever.

Nithee Siripat

25 July 2011

ปรมัตถะแห่งนิพพาน

- อริยสังขธรรมอันสูงสุดแห่งการบำเพ็ญเพียรภาวนาวิปัสสนากรรมฐานนั้น คือ “พระนิพพาน” แต่ระหว่างการเดินทางสัมมาปฏิบัติด้วยแนวทางของ “ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสังข์” (มรรคมืองค์ ๘) นั้น ผู้ที่จะสำเร็จบรรลุลหิตธรรมตรัสรู้ได้จะต้องมีการบำเพ็ญบุญบารมีสูงสุด คือ “ปรมัตถบารมี” ซึ่งไม่ใช่เรื่องสามัญทั่วไปที่บุคคลจะทำได้ง่ายนัก พระบรมศาสดาทรงทำการเผยแผร์พระศาสนาด้วยหลักธรรมที่เป็นกฎธรรมชาติดีพื้นฐานตามความเป็นจริง เพื่อให้ผู้เป็นพุทธศาสนิกชน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตตามอัตรภาพแห่งตนที่พ้อมีสักยภาพแห่งปัญญาจะพึงทำความเข้าใจได้ ดังนั้น ระดับปัญญาที่แตกต่างกันจึงเป็นดัชนีบ่งบอกพิสัยแห่งความสำเร็จในการจะไ้บรรลุถึง “ดวงตาเห็นธรรม” นั่นคือ “สัพพัญญุตญาณ” เพื่อทำให้เห็นความสัมฤทธิ์ผลแห่งพุทธกิจ คือ “อนุปาทิเสสนิพพาน” ด้วยการดับขันธ ๕ ทั้งปวง ซึ่งเป็นการหลุดพ้นจากการดับกิเลสอาสวะทั้งหลายเสร็จสิ้นแล้ว ดำรงอยู่ในภาวะที่กิเลสดับแล้วนั้นยังยืนตลอดไป เรียกว่า “นิสสรณนิโรธ” ซึ่งเป็นขั้นตอนการดับจิตดวงสุดท้าย คือ “จริมกจิต-จริมกวิญญาน-ปรินิพพานจิต” และเป็นสภาวะแห่งสันติบทของ “พระปรินิพพาน” นั่นเอง
- ดังนั้น สัมมาปฏิบัติภาวคู่ความตรัสรู้ธรรมแห่งพระปรินิพพานนั้น จึงมีคุณลักษณะพิเศษยิ่งยวดเป็นองค์ประกอบแห่งความสำเร็จ คือ การบำเพ็ญความเพียรยิ่งใหญ่ “สัมมัตตปธาน ๔” ได้แก่ (๑) เพียรระวังยับยั้งบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ไม่ให้เกิด (๒) เพียรละบาปอกุศลธรรมที่เกิดแล้ว ไม่ให้เกิด (๓) เพียรทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ให้เกิดมีขึ้น และ (๔) เพียรรักษากุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่น และให้เจริญยิ่งขึ้น ไปจนไพบุลย์ นอกจากนี้ ความสำเร็จในประโยชน์อันสูงสุดประการสำคัญ คือ สัมมาปฏิบัติแห่งการบำเพ็ญปรมัตถบุญบารมี ๑๐ ประการ หมายถึง “ทศบารมี” ได้แก่ ทานบารมี สีลบารมี เนกขัมมะบารมี ปัญญาบารมี วิริยะบารมี ขันติบารมี สัจจะบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี และอุเบกขาบารมี ซึ่งทั้งหมดนี้ คือ คุณสมบัติอันยิ่งยวดของพระโพธิสัตว์ต้องบำเพ็ญให้ครบบริบูรณ์จึงจะบรรลุธรรมอนุดตรสัมมาโพธิญาณเป็น “พระอนุดตรสัมมาสัมพุทธเจ้า”
- ฉะนั้น อัตรภาพแห่งปัญญาญาณของบุคคลจะเป็นเครื่องแสดงบัจจัยคำจุนแห่งความตรัสรู้ธรรม ซึ่งประกอบด้วยความเพียรอันแกร่งกล้าในไตรสิกขา ได้แก่ สีล สมาธิ ปัญญา ผสมผสานกับศักยภาพในความเข้าใจหลักสัทธรรม ได้แก่ ปริยัติ-หลักธรรม ปฏิบัติ-การลงมือทดลอง ปฏิเวธ-การเห็นผลจากการปฏิบัติ การศึกษาให้มาก การปฏิบัติให้มาก การพิจารณาเห็นอัตรประโยชน์สูงสุดที่จะไ้รับ ขอมแสดงให้เห็นบุพนิมิตแห่งความตรัสรู้ธรรมในกาลอันใกล้นี้ อย่างแน่นอน ขอให้ผู้ใฝ่ในธรรมทั้งหลายจงเร่งรีบการณแห่งพุทธกิจนี้ด้วย “ความไม่ประมาท”

The Highest Good of Nirvana

■ The highest Noble Truths of insight development is “Nirvana” (*Nibbāna*). As for the right practice based on “*The Noble Truth of the Path Leading to the Extinction of Suffering*” (*The Noble Eightfold Path*), the one who achieves the enlightenment needs to perform the highest meritorious actions as “*The Supreme Perfections*”, that is difficult for common people. The Great Master declares his doctrine of the Buddhism as the absolute natural law on the Buddhists to apply it for their life depending on their intellectual potential to get a clear understanding. So, the differences of intellectual level work as an indicator to specify the range of achievements, including “*The Eye of Dhamma*”. Certainly, that is “*Sabbaññutañāna – Omniscience*” to reveal the achievements of the Buddha’s duty, as “*Anupādisesa–Nibbāna*”, Nirvana without any remainder of physical existence or without all the Five Aggregates remaining. It is the complete extinction of all mental intoxications or defilements and sustainable existence without defilements as the so-called “*Nissaraṇa–Nirodha*” (*The Extinction by Escape*). And then, it is the so-called “*Carimaka–Citta, Carimaka–Viññāna, or Nibbāna–Citta*” (*Nirvana Mind*), as the final stage of last-mind extinction.

■ Therefore, the perfectly successful components of the right practice toward Nirvana enlightenment are “*Sammappadhāna*” (The Four Great Efforts), as follows: (1) The effort to prevent bad things that have not happened (2) The effort to abandon bad things that have happened (3) The effort to develop good things and (4) The effort to maintain enormously good things that have happened. Besides, the absolutely successful achievement is the right practical restraint of ten perfections as “*Pāramī*”, consisting of *Dāna* (Charity), *Sīla* (Morality), *Nekkhamma* (Renunciation), *Paññā* (Wisdom), *Viriya* (Endeavour), *Khanti* (Endurance), *Sacca* (Truthfulness), *Adhitthāna* (Self-Determination), *Mettā* (Loving-Kindness), and *Upekkhā* (Equanimity). All of these are the noble characteristics of the Bodhisattva that need to perform perfectly to attain “*The Enlightenment by the Buddha Himself*” (*Anuttara Sammā Bodhiñāna*) as “*The Fully Enlightened One*”

■ Consequently, the wisdom level of individuals is the indicator of encouraging factors for the supreme knowledge as the great effort components in “*The Threefold Learning*”, such as: *Morality, Concentration and Wisdom*, that are categorized into three great potentials of understanding about the true doctrine, as follows: (1) *The true doctrine of study*, (2) *The true doctrine of practice*, and (3) *The true doctrine of penetration*, respectively. So, understanding clearly about what advantages benefit becomes certainly “*The Sign of Enlightenment*” in the near future. And, all Dhamma apprentices attempt to hurry up and carry out this “*Duty of the Buddha*” with “*Appamāda*” –heedfulness.

มหาปัญญาญาณแห่งมนุษยชาติ

■ “ปัญญา” คือ “คุณธรรมปัจจัยห้า” หนึ่งในประการในหลักธรรม “อริยทรัพย์” ซึ่งสามารถสั่งสมเป็นลักษณะอาการของ “กุศลจิต” ในการอุปบัติภพชาติในสังสารวัฏฏ์ได้ เนื่องจาก “จิต” คือพลังงานธรรมชาติที่มีอยู่จริง พลังงานจิตที่บริสุทธิ์ คือ “อมตธาตุ” หมายถึง ความว่างเปล่าที่ดำรงอยู่ระหว่าง “ธาตุธรรมชาติ” อื่นๆ ในจักรวาล นั่นคือ “ความว่างจักรวาล” ดังนั้น “จิตหนึ่งเดียว” ที่เกิดขึ้นระหว่างความว่างบริสุทธิ์ของจิต กับความว่างจักรวาล หมายถึง “สภาวะแห่งพุทธะ” ซึ่งเป็นสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นจาก “การดับขั้น ๕” จนกระทั่งเกิด “ปัญญาญาณแห่งการหยั่งรู้” ในสรรพสิ่งทั้งหลาย ด้วยการเจริญความเพียรยิ่งใหญ่ คือ “สัมมัปปธาน ๔” จนบรรลุถึงความตรัสรู้หรือสังขารมด้วย “อนุตตรสัมมาโพธิญาณ” ซึ่งก่อปรด้วย “สัพพัญญุตญาณ” อันเป็นปัญญาญาณในการหยั่งรู้ที่ไม่จำกัดขอบเขต คือ “นानาธิมุตติกญาณ” คือ พลังอำนาจในการหยั่งรู้พยากรณ์ปรากฏการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต อำนาจอันทรงพลังแห่งธรรมชาติของจิตนี้ มนุษย์สามารถพัฒนาขึ้นได้ด้วยตนเองเท่านั้น คือ “ปฏิบัติญาณทัสสนวิสุทธิ” หมายถึง ความหมดจดแห่งญาณเป็นเครื่องเห็นทางปฏิบัติ ได้แก่ “วิปัสสนาญาณ ๘” ซึ่งเป็นการปฏิบัติธรรมอันยอดเยี่ยมซึ่งได้เห็นแล้วในข้อ (๑) “ทัสสนานุตตริยะ” การเห็นอันเยี่ยม คือ เห็นธรรมทั้งส่วนที่ละเอียดและหยาบเพ็ญ (๒) “ปฏิบัติญาณทัสสนะ” การปฏิบัติอันเยี่ยม คือ มรรคมงคล ๘ และ (๓) “วิมุตตานุตตริยะ” การหลุดพ้นอันเยี่ยม คือ พันกิเลสและกองทุกข์ ดังนั้น สภาพการณ์ทั้งหมดนี้ คือ “มหาปัญญาญาณ” ที่จะเกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติธรรมจริงเท่านั้น

■ “มหาปัญญาญาณ” คือ ปัญญาหยั่งรู้ในสรรพสิ่งทั้งหลายที่มีพื้นฐานจากบุญธรรม คุณธรรม หรือกุศลธรรม ดังนั้น “ญาณทัสสนะ” ที่เกิดขึ้นในภูมิแห่งวิปัสสนาดังกล่าวนี้ คือ ปัญญาความรู้ที่ต่อยอดจากความรู้ซึ่งเป็นวิสัยทางโลก ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดับทุกข์ได้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งประกอบด้วยปัญญา ๒ ประการ ได้แก่ “จินตมยปัญญา” ปัญญาที่เกิดจากการคิดพิจารณา และ “สุตมยปัญญา” ปัญญาที่เกิดจากสดับ ศึกษา ค้นคว้า เล่าเรียน ส่วน “ญาณทัสสนะ” นั้น คือ “ภาวนามยปัญญา” ปัญญาที่เกิดจากการปฏิบัติบำเพ็ญเพียรในวิปัสสนาภูมิเท่านั้น ซึ่งเป็นปัญญาญาณที่นำมาใช้ในการสร้าง “มหาปัญญาญาณ” เพื่อการตรัสรู้ธรรมแห่งนิพพาน เพราะฉะนั้น การหลุดพ้นจากกิเลส และกองทุกข์ทั้งปวงนั้น โดยทั่วไปแล้ว สามารถทำได้ ๒ แนวทาง คือ (๑) “เจโตวิมุตติ” ความหลุดพ้นแห่งจิตจากราคะด้วยกำลังแห่งสมาธิ และ (๒) “ปัญญาวิมุตติ” ความหลุดพ้นแห่งจิตจากอวิชชาด้วยอำนาจการเจริญปัญญาที่รู้เห็นตามความเป็นจริง ดังนั้น ผู้ใฝ่ในธรรมทั้งหลายสามารถค้นพบหลักธรรมเพื่อ “วิมุตตานุตตริยะ” ได้ตามจริตของตน ด้วยการบำเพ็ญเพียรคุณธรรม “อัปปมาทะ” อันเยี่ยมนี้เป็นอาจิม

The Mega–Insight and Wisdom of Humankind

■ “Wisdom” is “*The Virtues of Supporting Factors*” as a kind of “*The Noble Treasures*” that are accrued in the manner of “Moral Consciousness” and appears steadily in “*The Triple Round of Rebirth*”, because “*Consciousness*” (*Mind*) is a certain natural energy. The pure mental energy is an “*Immortal Element*”. It means that a void existing among other “*Natural Elements*” in the universe. That is “*The Universal Space*”. Therefore, “*A Single One–Pointed Mind*” happening between the purified mental void and the universal space means “*The State of Buddhism*”. It is a natural phenomenon happened with “*The extinction of the Five Groups of Existence until Attaining*”: “*The Insight and Wisdom*” of the whole thing. According to performing “*The Great Endeavors*” as “*Sammappadhāna*” until accomplishing the noble truths with “*The Enlightenment by the Buddha Himself*”, consisting of “*Sabbaññutañāṇa* – Omniscience” – Omnipotent knowledge; such as, “*Nānādhimuttikañāṇa*” – Knowledge of the different dispositions of beings or a predictable power of some situations in the past, present, and future. As for the powerfully natural authority of mind, human beings can merely develop it by themselves as “*Patipadā Ñāṇadassana Visuddhi*” – Performing of “*Purification by Knowledge and Vision*”. It means the purification of knowledge as a practical tool or “*Insight–Knowledge*” –the obviously excellent Dhamma practice, as follows: (1) “*Unsurpassable Vision*” – An ideal sight of Dhamma about what should do or should not do (2) “*Supreme Way*” – The Noble Eightfold Path and (3) “*Supreme Deliverance*” – Extinction from defilements and sufferings. Therefore, all mentioned above are “*The Mega–Insight and Wisdom*”, that really happens to entire Dhamma apprentices

■ “*Mahā Paññā Ñāṇa*” (*Mega-Insight and Wisdom*) is the infinite knowledge of all things based on boon states, ennobling virtues or wholesome states. So, the “*Insight-Knowledge*” in the plane of mental development is the wisdom extended from worldly knowledge with an ability to use for extinction of sufferings for living, consisting of two components; such as, “*Cintāmaya-Paññā*” – wisdom resulting from reflection or knowledge that is thought out and “*Sutamayapaññā*” – wisdom resulting from study or knowledge that is learned from others. “*Ñāṇadassana*” (*Insight-Knowledge*) is “*Bhāvanāmayapaññā*” – wisdom resulting from mental development or knowledge that is gained by development or practice in the plane of mental development, leading to create “*The Mega-Insight and Wisdom*” for enlightening as “*Nirvana*”. As a result, the deliverance from all defilements and sufferings is generally separated into two ways: (1) “*Cetovimutti*” – deliverance of mind or liberation by concentration and (2) “*Paññāvimutti*” – deliverance through insight or liberation through wisdom. So, all Dhamma apprentices are able to categorize the doctrine for “*Vimuttānuttariya*” – ideal freedom or supreme deliverance depending on one’s aptitude with performing regularly the excellent virtues of “*Appamāda*” – heedfulness.

สัทธรรมแห่งสัมมาปฏิบัติ

- “สัทธรรม” หมายถึง ธรรมที่ดี ธรรมที่แท้ ธรรมของคนดี ธรรมของสัตบุรุษผู้บำเพ็ญเจริญ “สัทธรรม ๓” ได้แก่ (๑) “ปริยัติสัทธรรม” สัทธรรม คือ สิ่งที่ฟังศึกษาเล่าเรียน ได้แก่ พุทธพจน์ พระธรรมวินัย พระไตรปิฎก (๒) “ปฏิบัติสัทธรรม” สัทธรรม คือ สิ่งฟังปฏิบัติตาม ได้แก่ ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา และ (๓) “ปฏิเวธสัทธรรม” สัทธรรม คือ ผลที่ฟังบรรลุได้จากการปฏิบัติด้วยสัมมาปฏิบัติอันเยี่ยม ได้แก่ มรรค ผล และนิพพาน
- ในอีกนัยหนึ่ง “สัทธรรม” หมายถึง ธรรมของสัตบุรุษผู้บำเพ็ญเจริญ “สัทธรรม ๗” ฟังละเว้นจาก “สัทธรรมปฏิรูป” ซึ่งเป็นสัทธรรมปลอม อวดคุณพิเศษด้วย “อุตตริมนุสสธรรม” ธรรมของมนุษย์ผู้ยอดเยี่ยม ได้แก่ ฌาน วิโมกข์ สมาบัติ มรรคผล เรียกว่า “ธรรมวิเศษ” หรือ “คุณวิเศษ” เพื่อให้เกิดความมกมายด้วยวิชา “สัทธรรม ๗” ได้แก่ (๑) “ศรัทธา” มั่นใจในหลักที่ถือและในการดีที่ทำ (๒) “หิริ” ความละอายใจต่อการทำความชั่ว (๓) “โอตตัมปะ” ความเกรงกลัวต่อความชั่ว (๔) “พหุสัจจะ” (พหุสุต) ความเป็นผู้ได้ยินได้ฟังมาก ได้แก่ “พหุสุตฺตา” ได้ยินได้ฟังมาก “ชตา” ความจำไว้ได้ “วจสา ปริจิตา” ความคล่องปาก “มนสาอนุเปกฺขิตา” เจริญใจด้วยการจำขึ้นใจด้วยภาพที่ชัดเจน และ “ทัญญูยา สุปฏิวิทฺธา” ขบได้ด้วยทฤษฎี (๕) “วิริยารัมภะ” ความขยันหมั่นเพียรในการละความชั่ว ประกอบความดี มีใจแก่กล้า บากบั่น ก้าวหน้า ไม่ย่อท้อ ไม่ทอดทิ้งธุระ (๖) “สติ” ความมีสติ รู้จักกำหนดจดจำ ระลึกการทำคำที่พูดไว้ได้ เป็นอยู่อย่างไม่ประมาท (๗) “ปัญญา” ความรู้ความเข้าใจต่อเหตุแห่งเหตุผล ดีชั่ว ถูกผิด คุณโทษ ประโยชน์ มิใช่ประโยชน์ รู้คิด รู้พิจารณา และรู้ที่จะจัดทำ
- นอกจากนี้ ต้องประกอบด้วย “สัปปริสธรรม ๘” คือ ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ หรือคุณสมบัติของคนดี ได้แก่ (๑) “สทฺทมฺมสมนฺนาค โท” คือ สัทธรรม ๗ (๒) “สัปปริสกุติ” กักดีสัตบุรุษ คือ ผู้ประกอบด้วย “สัทธรรม ๗” เป็นมิตรสหาย (๓) “สัปปริสจินฺตี” คิดอย่างสัตบุรุษไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น (๔) “สัปปริสมนฺตี” ปกป้องอย่างไม่เบียดเบียนตนและ (๕) “สัปปริสวาโจ” พูดอย่างสัตบุรุษด้วยคำที่ถูกต้องตามวจีสัจริต ๔ (๖) “สัปปริสกมฺมโน โท” ทำอย่างสัตบุรุษที่ถูกต้องตามกายสัจริต ๓ (๗) “สัปปริสทัญญู” มีความเห็นอย่างสัตบุรุษ คือ มีสัมมาทัญญู เช่นว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น (๘) “สัปปริสทานํ เทติ” ให้ทานอย่างสัตบุรุษ คือ ให้ตามหลักสัปปริสทาน เช่น ให้โดยเอื้อเพื่อทั้งแก่ของที่ตัวให้ ทั้งแก่ผู้รับทาน ให้ของบริสุทธิ์ ให้โดยเข้าใจถึงผลที่จะมีตามมา เป็นต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ พุทธศาสนิกชนทั้งหลายพึงบำเพ็ญเพียรปรมาตถะแห่งอตถประ โยชน์ด้วยหลักสัทธรรมอย่างถ่องแท้ด้วยกุศลจิตทุกประการ อันเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นุชนรุ่นหลัง เพื่อธำรงรักษาพุทธสัทธรรมดังกล่าวข้างต้น

True Doctrine of the Right Practice

- “*Saddhamma*” means a good law, true doctrine or doctrine of the good, consisting of (1) “*Pariyatti–Saddhamma*” –the true doctrine of study, textual aspect of the true doctrine or study of the Text or Scriptures, (2) “*Pañipatti–Saddhamma*” –the true doctrine of practice or practical aspect of the true doctrine, and (3) “*Pañivedha–Saddhamma*” –the true doctrine of penetration, or realizable and attainable aspect of the true doctrine including the Path, Fruition, and Nirvana, respectively.

- In the other hand, “*Saddhamma*” means the doctrine of the good related to “*Saddhamma 7*”. This doctrine purposes that we should ignore the “*Pseudoscience*” –any system of methods, theories that presumes without warrant to have a scientific basis or application regarding hypocrisy of “*Ultra–Conscious Insight*”, consisting of absorption (*Jhāna*), emancipation (*Vimokkha*), meditative attainments (*Samāpatti*), the Path (*Magga*) and fruition (*Phala*), and the so-called “*Higher Psychic Powers*” or “*Supernormal Knowledge*”. They cause a state of delusion (*Moha*) with ignorance (*Avijjā*). However, “*Saddhamma 7*” is comprised of the following: (1) “*To have confidence*” –belief in the doctrine and good–doings (2) “*To have moral shame*” –shame of bad–doings (3) “*To have moral fear*” –Fear of blame (4) “*To be much Learned*” –a lot of hearing and learning; such as, “*Bahussutā*” –having heard or learned many ideas, “*Dhatā*” –having retained or remembered them, “*Vacasā Paricitā*” –having frequently practiced them verbally or having consolidated them by word of mouth, “*Manasānupekkhitā*” –having looked over them with the mind and “*Diññhiyā Supañividdhā*” –having thoroughly penetrated them by view (5) “*To be of stirred–up energy*” –trying to ignore the bad–doings, attempting to do good earnestly, progressively, undiscouragedly, and responsibly (6) “*To have established mindfulness*” –keeping in mind, recalling the mentioned words, living carefully and (7) “*To have wisdom*” –realizing rationally good or bad things, rightly or wrongly, valuably or invaluably, advantageously or disadvantageously, how to think, consider or manage.

■ Nevertheless, it should emphasize on “*Sappurisa–Dhamma 8*” –qualities of a good man, consisting of: (1) “*Saddhamma–Samannāgato*” –to be endowed with the seven virtues (2) “*Sappurisa–Bhattā*” –to consort with good men (3) “*Sappurisa–Cintā*” –to think as do good men (4) “*Sappurisa–Manta*” –to consult as do good men (5) “*Sappurisa–Vāco*” –to speak as do good men (6) “*Sappurisakammanto*” –to act as do good men (7) “*Sappurisa–Diññhā*” –to have the views of good men and (8) “*Sappurisdānaṇ Deti*” –to give a gift as do good men, respectively. As a result, all Buddhists should perform their endeavors of absolute advantages with the true doctrine and all moral consciousness in order to transfer the good sample towards the next generations and protect the Buddhist doctrine as mentioned above.

สารบัญ

	หน้า
คำนำภาษาไทย	ก
คำนำภาษาอังกฤษ	ข
ปรมัตถะแห่งนิพพาน	ค
มหาปัญญาญาณแห่งมนุษยชาติ	ณ
สังฆธรรมแห่งสัมมาปฏิบัติ	ณ
บทความธรรมะ	
บทที่ ๑ การเจริญพระพุทธคุณ	๑
บทที่ ๒ ฐานการภาวนา	๑๐
บทที่ ๓ ธรรมะคือสังฆธรรมสากล	๒๐
บทที่ ๔ ศิลหาคืออุบายสร้างความรัก	๒๕
บทที่ ๕ คัมภีร์พระธรรม	๓๗
บทที่ ๖ ธรรมปฏิบัติเพื่อความสุขใจ	๕๐
บทที่ ๗ สะอาดแต่ไม่บริสุทธิ์	๕๕
บทที่ ๘ ภาวนาปลุกจิตใต้สำนึก	๖๔
บทที่ ๙ อุบายวิธีดับไฟนรก	๗๑
บทที่ ๑๐ อุดริมนุสสรธรรม	๘๐

